

О. О. Рубан, аспірант
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ СТРАХОВИКА: ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ

Діяльність страхової компанії знаходиться під постійним впливом великої кількості обставин та перешкод, які загрожують ефективному функціонуванню страховика. Дані перешкоди формують сукупність загроз, що негативно впливають на рівень фінансової безпеки страхової компанії.

Загрозою фінансовій безпеці страховика є потенційна можливість завдання шкоди з боку окремих чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Під загрозою страховій компанії потрібно розуміти потенційну чи реальну подію, процес чи явище, яке здатне порушити стійкість та розвиток чи призвести до припинення діяльності.

Загрози фінансовій безпеці страховика можна класифікувати за різними критеріями. Усю сукупність загроз фінансовій безпеці страхової компанії можна поділити на зовнішні та внутрішні загрози. Зовнішніми загрозами фінансовій безпеці страховика є негативні економічні процеси та явища, а також дії фізичних та юридичних осіб, що негативно позначаються на фінансовому стані компанії. Зовнішні загрози виникають за межами страхової компанії та прямо не пов'язані з її основною діяльністю. Такими загрозами може стати небезпечна для страхового ринку грошово-кредитна політика центрального банку, недосконалість законодавчого регулювання страхової діяльності, небезпечна макроекономічна ситуація, фінансова нестабільність та кризові прояви в економіці, тиск з боку конкурентів, рейдерські атаки та шахрайські дії третіх осіб.

Внутрішні загрози генеруються самою страховою компанією у її внутрішньому середовищі. До внутрішніх загроз фінансовій безпеці страхової компанії належать навмисні або випадкові дії та наміри працівників компанії або їх бездіяльність, що перешкоджає реалізації інтересів компанії та негативно впливає на рівень її фінансової безпеки. Як правило, головними внутрішніми загрозами є некомпетентність керівництва та персоналу страхової компанії, незадовільна структура її активів та пасивів, хронічний дефіцит фінансових ресурсів, шахрайські дії персоналу та ін. Наслідком існування зазначених загроз може бути підірив ділової репутації страховика, у результаті чого з'являється недовіра з боку клієнтів та партнерів компанії, що пожвавить конкурентний тиск та негативно відобразиться на майбутніх фінансових результатах страхової компанії. Також результатом даних загроз, як правило, стають проблеми з контролюючими органами влади.

Залежно від джерел виникнення небезпеки загрози поділяються на об'єктивні та суб'єктивні. До об'єктивних загроз фінансовій безпеці відносяться такі, що виникають незалежно від діяльності страховика. Це частина зовнішніх загроз, які не мають суб'єктивного характеру, тобто:

несприятлива ринкова кон'юнктура, фінансова криза, недосконале законодавче регулювання та ін. Суб'єктивними загрозами фінансовій безпеці є перш за все внутрішні загрози, які виникають у результаті діяльності страхової компанії та її персоналу. Також до суб'єктивних загроз належить частина зовнішніх загроз у вигляді прямого негативного впливу з боку державних органів влади, конкурентів та партнерів страховика.

Прикладом об'єктивної загрози фінансовій безпеці страхової компанії є фінансова криза 2007–2008 рр. Наслідком негативних проявів даної кризи стало різке зменшення попиту на страхові послуги. У першу чергу у загрозовому становищі опинилися страховики, які у своїх портфелях мали значну частку банківського страхування. Рівень збитковості таких компаній перевищив 100 %. Поряд з банківською кризою ускладнила ситуацію й криза на валютному, фондовому та іпотечному ринках.

Наслідком реалізації загроз, викликаних фінансовою кризою, стало зменшення значень основних показників розвитку вітчизняного страхового ринку у 2009 р. у порівнянні з попереднім роком. Загальна кількість укладених договорів страхування зменшилась на 2,1 %. Обсяг отриманих валових та чистих страхових премій зменшився на 14,9 та 20,8 % відповідно. Також зменшилась загальна кількість страхових компаній (на 4 %) та обсяг їх страхових резервів (на 7 %). Говорячи про загальносвітові наслідки негативного впливу фінансової кризи, її результатом стало зменшення темпу росту світового номінального обсягу страхових премій, який у 2008 р. склав усього 3,4 % на відміну від 11,2 % у 2007 р. Таким чином, світова фінансова криза 2007–2008 рр. виявилася об'єктивною критичною загрозою для багатьох вітчизняних та зарубіжних страховиків.